

10/01/2026

Κυριακή μετά τα Φώτα

/ Γνώμες

- Του Αρχιμ. Δημητρίου Τζιαφά, Ιεροκήρυκος της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης

«Μετανοείτε· ήγγικεν γάρ ή βασιλεία τών ούρανών» (Ματθ. 4,17)

Αδελφοί μου,

η σημερινή Κυριακή μάς φέρνει στην αρχή του δημοσίου βίου του Κυρίου και μας αποκαλύπτει το πρώτο και θεμελιώδες μήνυμα του Ευαγγελίου. Ο Ιησούς Χριστός, αφού βαπτίστηκε στον Ιορδάνη ποταμό και έλαβε την ουράνια μαρτυρία του Πατρός, αποσύρεται για λίγο στη Γαλιλαία των εθνών, εκεί όπου η πνευματική νύχτα ήταν βαθειά και ο λαός ζούσε μακριά από το φως της αληθείας. Και από εκεί, από τόπο ταπεινό και περιφρονημένο, και όχι από παλάτια ή κέντρα εξουσίας, αρχίζει να ακούγεται ο λόγος που αλλάζει την πορεία της ιστορίας και αποκαλύπτει το σωτήριο θέλημα του Θεού για τον κόσμο: «Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Ο ιερός Ευαγγελιστής μάς φανερώνει ότι ο Κύριος ξεκινά το σωτηριώδες έργο Του εκεί όπου υπήρχε σκότος· στη Γαλιλαία, όπου ο άνθρωπος ζούσε συγχυσμένος, αποπροσανατολισμένος, αναμειγμένος με έθνη και ξένες λατρείες. Και όμως, εκεί ακριβώς έλαμψε πρώτα το φως του Χριστού, όπως είχε προαναγγείλει ο προφήτης Ησαΐας: «Ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα» (Ἠσ. 9,2). Ο Χριστός είναι αυτό το φως· ο ήλιος της δικαιοσύνης, που διαλύει το σκοτάδι της πλάνης, φωτίζει τον κόσμο και θερμαίνει την παγωμένη καρδιά του ανθρώπου.

Δεν είναι τυχαίο ότι η πρώτη λέξη του Κυρίου στο δημόσιο κήρυγμά Του δεν είναι «αγαπάτε» ούτε «προσεύχεσθε», αλλά «μετανοεῖτε». Γιατί χωρίς μετάνοια, καμία εντολή δεν μπορεί να ριζώσει στην ψυχή. Η μετάνοια είναι η πύλη απ' όπου εισέρχεται ο άνθρωπος στην καινούρια ζωή του Θεού. Ο Ιερός Χρυσόστομος εξηγεί ότι ο Χριστός άρχισε από τη μετάνοια, «ὅπως, ὅταν ἀνατείλει ἡ ἡμέρα, νὰ καθαρῆ πρῶτα ὁ ὀρίζοντας τῆς ψυχῆς καὶ μετὰ νὰ φανερωθεῖ τὸ φῶς τῆς χάριτος» (PG 57, 39). Όσο ο καπνός των παθών γεμίζει τον εσωτερικό μας κόσμο, η θεία λάμψη παραμένει αθέατη.

Αλλά τι σημαίνει πραγματικά «μετανοεῖτε»; Δεν σημαίνει απλή συναισθηματική λύπη, ούτε ενοχή που καθηλώνει τον άνθρωπο στο παρελθόν. Μετάνοια σημαίνει αλλαγή νοός και πορείας· αναστροφή ζωής. Ο άνθρωπος που μετανοεί δεν μένει στο τι ήταν, αλλά βαδίζει προς το τι μπορεί να γίνει εν Χριστώ. Ο θεσπέσιος Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς διδάσκει ότι «μετάνοια ἐστὶν ἡ ἀπόφασις νὰ μεταμορφωθῆ ὁ νοῦς ἀπὸ γήϊνος εἰς θεῖος, νὰ στραφῆ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τοῦ πρὸς τὸν Χριστόν» (PG 151, 33). Γι' αυτό και η μετάνοια δεν είναι γεγονός μιας στιγμής, αλλά δρόμος συνεχής, πορεία καθημερινή προς την ανάσταση της ψυχής.

Και όταν ο Κύριος προσθέτει τη φράση «ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν», μας αποκαλύπτει ένα βαθύτερο μυστήριο. Η βασιλεία του Θεού δεν είναι γεωγραφικός τόπος, ούτε μία αόριστη μελλοντική κατάσταση· είναι παρουσία. Όπου είναι ο Χριστός, εκεί είναι και η βασιλεία. Ο μέγας Βασίλειος σημειώνει ότι «βασιλεία τοῦ

Θεοῦ ἐστίν, ὅταν ὁ Θεὸς βασιλεύῃ ἐν ἡμῖν» (PG 31, 852). Ὄταν ἡ καρδιά καθαρίζεται μετὰ τὴν μετάνοια, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ανοίγεται στὴ χάρη, τότε ὁ Χριστὸς ἐγκαθιδρύεται ἐντὸς του, καὶ ἐκεῖ ἀρχίζει ἡ ἀληθινὴ βασιλεία, ὄχι ὡς ὑπόσχεση μακρινοῦ μέλλοντος, ἀλλὰ ὡς βίωμα παρόντος.

Ὁ Κύριος δὲν κηρύσσει ἕνα ψυχρὸ νόμο, οὔτε ἐπιβάλλει ἕνα βαρὺ φορτίο. Προσκαλεῖ σε σχέση. Ὁ λόγος Του εἶναι λόγος ἀγάπης. Δὲν λέει «μετανοεῖτε γιὰ νὰ σωθεῖτε», ἀλλὰ «μετανοεῖτε, διότι ἐγὼ εἶμαι πλέον κοντὰ σας». Ὅπως τονίζει ὁ θεόπνευστος Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «οὐχὶ ἡμεῖς πρῶτοι ἐπορεύθημεν πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλ' ἐκεῖνος πρῶτος ἦλθεν πρὸς ἡμᾶς» (PG 59, 39). Ἡ μετάνοια λοιπὸν δὲν γεννιέται ἀπὸ φόβο, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἀπάντηση στὴν ἀγάπη ποὺ μᾶς προϋπάντησε.

Ἡ Γαλιλαία, ὅπου ἤχησε πρῶτα αὐτὸ τὸ κάλεσμα, εἶναι καὶ ἡ προσωπικὴ Γαλιλαία τοῦ καθενὸς μᾶς. Ὅλοι κουβαλοῦμε μέσα μᾶς σκοτεινὲς περιοχές, ἀχαρτογράφητα σημεῖα, ἀλλὰ καὶ τόπους ανοιχτοῦς στὸ φῶς. Καὶ ὁ Χριστὸς δὲν ἐρχεται στὴν τελειότητά μᾶς, ἀλλὰ στὴν ἀδυναμία μᾶς· στὴν ἐρημὸ τῆς ψυχῆς, γιὰ νὰ ἀνοίξει δρόμο σωτηρίας. Ὁ Απόστολος Παῦλος μᾶς υπενθυμίζει ὅτι «ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις» (Ῥωμ. 5,20). Ὅσο βαθύτερο εἶναι τὸ σκοτάδι, τόσο λαμπρότερη γίνεται ἡ ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ.

Ἡ φράση «ἤγγικεν ἡ βασιλεία» δηλώνει ὅτι ἡ σωτηρία δὲν ἀναβάλλεται. Ὁ Χριστὸς ἐγγίζει τὴν ἱστορία, ἐγγίζει τὴν προσωπικὴ μᾶς ζωὴ, ἐγγίζει τὴν καρδιά μᾶς. Ἡ συνάντηση μετὰ τὸν Θεὸ δὲν εἶναι μακρινὴ ὑπόσχεση, ἀλλὰ δυνατότητα παρόντος. Ὄταν ὁ ἄνθρωπος ἀνοίξει ἔστω καὶ λίγο τὴν καρδιά του, ὁ Θεὸς ἐγγίζει· καὶ ὅταν ἐγγίζει ὁ Θεός, μεταμορφώνεται ολόκληρος ὁ κόσμος μέσα του.

Ἀδελφοί μου,

ἡ ἐποχὴ μᾶς μοιάζει ξανά μετὰ τὴν Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν. Κυριαρχεῖ σύγχυση, φόβος, ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ ἱερό καὶ τὸ ἀληθινό. Καὶ πάλι, ὅμως, ὁ Κύριος ἐπαναλαμβάνει τὸ ἴδιο σωτήριο κάλεσμα: «Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ἀς ἀνοίξουμε, λοιπὸν, τὴν καρδιά μᾶς σ' αὐτὸ τὸ φῶς. Ἀς ἐπιστρέψουμε μετὰ ταπείνωση, ὄχι γιὰ νὰ δικαιωθούμε, ἀλλὰ γιὰ νὰ φωτισθούμε. Ἀς ἐπιτρέψουμε στὸν Χριστὸ νὰ βασιλεύσει μέσα μᾶς, ὄχι ὡς Κριτὴς, ἀλλὰ ὡς Πατέρας καὶ Φίλος.

Καὶ τότε, ἀδελφοί μου, θὰ κατανοήσουμε ὅτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δὲν εἶναι κάπου μακριά. Εἶναι ἐδῶ, ὅταν ἡ καρδιά καθαρίζεται, ὅταν ἡ ἀγάπη νικά, ὅταν ἡ μετάνοια ἀνοίγει δρόμο στὸ ἔλεος. Ἐκεῖ ὅπου ὁ Χριστὸς βασιλεύει μέσα μᾶς, ἐκεῖ ἤδη ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Αμήν.